

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO

**Į S A K Y M A S
DĖL GALVIJŲ ĮKAINOJIMO PAGAL SKERDENŲ MASĘ IR KOKYBĘ TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2001 m. lapkričio 7 d. Nr. 381
Vilnius

Siekdamas užtikrinti 2001 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 216 „Dėl Galvijų skerdenų kokybės įvertinimo ir klasifikacijos techninio reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [57-2055](#)) patvirtinto Galvijų skerdenų kokybės įvertinimo ir klasifikacijos techninio reglamento įgyvendinimą bei atsižvelgdamas į tai, kad pagal 2001 m. birželio 25 d. įsakymą Nr. 217 „Dėl skerdenų klasifikavimo sistemos įdiegimo“ (Žin., 2001, Nr. [57-2056](#)) nuo 2002 m. gegužės 1 d. pradedamas gyvulių skerdenų klasifikavimas:

1. T v i r t i n u Galvijų įkainojimo pagal skerdenų masę ir kokybę taisykles (pridedama).
2. N u s t a t a u , kad 1 punktu patvirtintos taisyklės įsigalioja nuo 2002 m. gegužės 1 d.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

JERONIMAS KRAUJELIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 381

GALVIJŲ ĮKAINOJIMO PAGAL SKERDENŲ MASĘ IR KOKYBĘ TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės nustato galvijų įkainojimo pagal skerdenų masės ir kokybės įvertinimą reikalavimus.

2. Už galvijus, supirktus iš pardavėjų, apmokama pagal bazinės skerdenos įskaitinę masę ir kokybę, nustatomą remiantis 2001 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 216 (Žin., 2001, Nr. [57-2055](#)) patvirtintu Galvijų skerdenų kokybės įvertinimo ir klasifikacijos techniniu reglamentu.

3. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Pardavėjas – fizinis ar juridinis asmuo, parduodantis galvijus Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintoms skerdykloms.

Pirkėjas – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintos skerdyklos, kurios Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka perka galvijus iš pardavėjo savo ūkinei-gamybinei veiklai.

Skerdenų vertintojas – asmuo, Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvulinių žaliavų (skerdenų) kokybės vertinimo laboratorijoje įgijęs reikiamą kvalifikaciją ir turintis tai patvirtinantį pažymėjimą, Gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos paskirtas klasifikuoti skerdenas skerdykloje.

Bazinės skerdenos įskaitinė masė – šiltos sumažintos dviem procentais arba atšaldytos pasvertos ant kablio bazinės skerdenos masė, taip pat šiltos dviem procentais sumažintos arba atšaldytos pasvertos ant kablio ne bazinės struktūros skerdenos masė, patikslinta koregavimo koeficientais arba pagal tarpusavio pirkėjo ir pardavėjo susitarimą, siekiant ją priartinti prie bazinės struktūros skerdenos.

Šilta skerdena – skerdena, kurios vidaus temperatūra ne žemesnė kaip +35 °C.

Atšaldyta skerdena – skerdena, kurios vidaus temperatūra ne aukštesnė kaip +7 °C.

Bazinė skerdenos kaina – skerdyklos nustatyta kiekvienos kategorijos kaina už R raumeningumo ir 3 riebumo klasės skerdeną.

Galvijo pirkimo-pardavimo rinkos kaina – kaina be PVM, kurią pirkėjas moka pardavėjui pagal galvijo bazinės skerdenos įskaitinę masę ir kokybę.

Skerdenos kokybė – tai trijų pagrindinių rodiklių – kategorijos, raumeningumo ir riebumo klasių visuma.

4. Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka 2001 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 216 (Žin., 2001, Nr. [57-2055](#)) patvirtiname Galvijų skerdenų kokybės įvertinimo ir klasifikacijos techniniame reglamente vartojamas sąvokas.

5. Prireikus pirkėjas supažindina pardavėją su šių taisyklių nuostatomis. Dokumentacija, susijusi su skerdenų vertinimu, turi būti supirkimo vietoje prieinama pardavėjams.

6. Galvijai superkami sudarius galvijų pirkimo-pardavimo sutartis. Perkamų galvijų gabenimui išrašomas nustatytos formos gyvulių važtaraštis (lydraštis), kurio vienas egzempliorius pasilieka pas pardavėją.

7. Galvijų skerdenos klasifikuojamos, ženklinamos ir jų kokybė vertinama pagal 2001 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 216 (Žin., 2001, Nr. [57-2055](#)) patvirtiną Galvijų skerdenų kokybės įvertinimo ir klasifikacijos techninį reglamentą.

II. GALVIJŲ APŽIŪROS, MASĖS NUSTATYMO IR JŲ SKERDENŲ SVĖRIMO REIKALAVIMAI

8. Superkami galvijai sveriami individualiai, gyvuliams sverti skirtomis svarstyklėmis, turinčiomis galiojančią valstybinės patikros spaudą. Nesant galimybės pasverti, galvijo masė nustatoma matavimo būdu pagal 1 priede pateiktą formulę.

9. Skerdykloje galvijai apžiūrimi veterinarijos inspektoriaus, patikrinami jų identifikavimo numeriai, duomenys (pardavėjo vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, asmens kodas bei galvijo identifikavimo numeris) surašomi į įmonės vidaus apskaitos dokumentą (du egzemplioriai).

10. Pristatyti į skerdyklą galvijai turi būti paskersti ne vėliau kaip per 12 valandų nuo važtaraštyje (lydraštyje) įrašyto pristatymo į skerdyklą laiko, išskyrus atvejus, kai galviją apžiūrintis veterinarijos inspektorius, remdamasis klinikiniais požymiais, nustato kitą galvijo poilsio trukmę.

11. Galvijai perduodami skerdimui kartu su dviem vidaus apskaitos dokumentų egzemplioriais. Skerdimo skyriaus atsakingas darbuotojas, priimdamas galvijus, patikrina įrašų autentiškumą, galvijų kiekį, galvijų identifikavimo numerius.

12. Galviją paskerdus, skerdenai suteiktas dienos skerdimo eilės numeris bei galvijo identifikavimo numeris fiksuojami ant skerdenos taip, kad skerdeną būtų galima identifikuoti kituose jos tvarkymo etapuose. Už tai atsako skerdykla.

13. Skerdenos sveriamos svarstyklėmis, kurių svėrimo paklaida ne didesnė kaip 0,1%. Svarstyklės turi būti su galiojančiu valstybinės patikros spaudu. Jeigu fiksuojama šiltos skerdenos masė, tai skerdena turi būti pasverta per 60 min. nuo galvijo paskerdimo.

14. Skerdenų vertintojas, pastebėjęs akivaizdžius raumeninio audinio nupjovimus, sukvečia komisiją (iš skerdimo cecho viršininko, veterinarijos inspektoriaus, technologo) ir surašo aktą, pagal kurį nustatomas priemokos dydis pardavėjui. Komisija gali apžiūrėti skerdeną ir pamainos darbo metu (ją įvertinus bei pasvėrus).

15. Galviją paskerdus ir nustačius susirgimus, dėl kurių mėsa gali būti naudojama maistui tik po terminio apdorojimo, pardavėjui apmokama kaip už sergantį galviją. Kai, remiantis veterinarijos inspektoriaus atlikta ekspertize, skerdena arba jos dalys brokuojamos (utilizuojamos), skerdena patalpinama į atskirą šaldymo patalpą, surašomas aktas dėl mėsos netinkamumo.

III. SKERDENOS KAINOS APSKAIČIAVIMAS

16. Kiekviena skerdykla nustato bazinės kainas už kiekvienos kategorijos R raumeningumo ir 3 riebumo klasių skerdenas ir patvirtina kainos perskaičiavimo koeficientus esant kitoms skerdenų raumeningumo ir riebumo klasėms. Rekomendaciniai skerdenų kainų perskaičiavimo koeficientai, lyginant kitų raumeningumo ir riebumo klasių skerdenas su R3 bazine skerdenos kaina, pateikiami 2 priede. Koeficientai nustatyti remiantis Europos Sąjungos valstybėse nusistovėjusiomis įvairios kokybės skerdenų kainomis skerdyklose.

17. Galvijo pirkimo-pardavimo rinkos kaina apskaičiuojama už atitinkamos kokybės (pagal skerdenų kategoriją, raumeningumo ir riebumo klases) 100 kg bazinės skerdenos įskaitinę masę.

18. Esant būtinybei, nuo skerdenos gali būti pašalinamas paviršinis riebalų sluoksnis. Riebalai šalinami nuo šlaunų, ilgojo nugaros raumens, viduriniųjų šonkaulių, krūtinkaulio, išorinės pusės aplink išeinamąją angą, lytinius organus ir uodegą. Tai atliekama po skerdenos raumeningumo ir riebumo įvertinimo. Jeigu riebalai šalinami prieš skerdenos pasvėrimą, tai bazinės skerdenos įskaitinė masė nustatoma pasvėrus skerdeną be minėtų riebalų, patikslinant ją koregavimo koeficientais arba pagal tarpusavio pirkėjo ir pardavėjo susitarimus.

19. Galvijo pirkimo-pardavimo rinkos kaina apskaičiuojama pagal skerdenų kokybės vertintojo nustatytą ir įrašytą į skerdenų klasifikavimo protokolą (3 priedas) bazinės skerdenos įskaitinę masę, kategoriją bei raumeningumo ir riebumo klases.

20. Skerdenų klasifikavimo protokolai, baigus tos dienos skerdenų vertinimą, turi būti pateiktas įmonės buhalterijai. Valstybinėms kontroliuojančioms institucijoms pareikalavus, pateikiama skerdenų klasifikavimo protokolo kopija.

21. Skerdykla privalo taikyti įmonės vadovo patvirtintą superkamų galvijų skerdenų kainininką pagal skerdenos kategorijas, raumeningumo ir riebumo klases. Kainininkai turi būti supirkimo vietose prieinami pardavėjams.

22. Už sergančius galvijus, kurių skerdenos pripažintos netinkamomis maistui ar tinkamomis tiktai po terminio apdorojimo, apmokama pagal atskirą įmonės vadovo patvirtintą kainininką.

Brokuojant skerdenos dalį pagal veterinarijos gydytojo aktą, už likusią skerdenos dalį atsiskaitoma pagal šalių susitarimą.

23. Dėl skerdyklos kaltės sumaišius galvijus ar skerdenas, kai negalima identifikuoti jų individualaus numerio, galvijus priverstinai paskerdus transportavimo metu, jiems kritus dėl pirkėjo kaltės arba juos paskerdus vėliau nustatyto laiko, atsiskaitoma už galvijus pagal skerdenos masę, apskaičiuotą taikant skerdyklos patvirtintus vidutinius metinius mėsos išėigų normatyvus (pagal galvijų grupes ir kategorijas), remiantis pirminiais galvijo masės, lyties ir amžiaus įrašais važtaraštyje (lydraštyje). Galvijo pirkimo-pardavimo rinkos kaina apskaičiuojama priskiriant jai U raumeningumo ir trečią riebumo klasę.

IV. INFORMAVIMAS APIE SKERDENŲ ĮVERTINIMO REZULTATUS

24. Pirkėjas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo galvijo pirkimo išrašo pardavėjui Gyvulių pirkimo kvitą, kuris iki galo užpildomas remiantis gyvulių važtaraščio (lydraščio) bei skerdenų klasifikavimo protokolu.

25. Pardavėjui pareikalavus, informacija apie skerdenų įvertinimo rezultatus turi būti teikiama skerdimo dieną arba kitą dieną po skerdimo.

V. PIRKĖJO ATSAKOMYBĖ

26. Pirkėjas atsako už tinkamų skerdenų vertintojo darbo sąlygų sudarymą ir šių taisyklių vykdymą.

VI. GINČŲ SPRENDIMAS

27. Pretenzijos dėl skerdenų klasifikavimo gali būti pateikiamos ne vėliau kaip per vieną dieną po skerdimo.

28. Iškilus ginčui dėl kokybės įvertinimo iki įstojimo į Europos Sąjungą laikotarpiu, skerdykla sulaiko skerdenų realizavimą 24 valandoms. Per tą laiką atliekamas pakartotinis atšaldytos skerdenos vertinimas, dalyvaujant pardavėjui ir pirkėjui ar jų atstovams. Į pakartotinį skerdenos vertinimą neatvykus ginčą inicijavusios pusės atstovui, pirmojo skerdenos vertinimo rezultatai laikomi teisingais. Neišsprendus ginčo, jį inicijavusios pusės atstovas gali kreiptis raštiškai į valstybinę kontroliuojančią instituciją – Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą dėl neteisingo skerdenos įvertinimo. Valstybinės kontroliuojančios institucijos atstovai ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo privalo patikrinti skerdenų vertintojo darbą.

29. Skerdenų vertintojas už neteisingą skerdenų vertinimą atsako teisės aktuose nustatyta tvarka.

30. Visi kiti ginčai sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

SUDERINTA

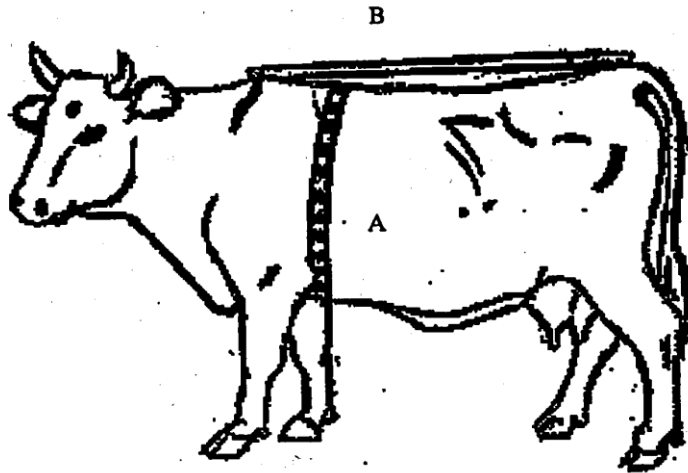
Lietuvos Respublikos

valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius

Kazimieras Lukauskas

2001 m.

GALVIJO MASĖS NUSTATYMAS MATAVIMO BŪDU

Pav.1. Galvijo matavimas masei nustatyti

Galvijo matavimo tvarka: krūtinės apimtis už menčių matuojama galviją vertikalčiai apjuosiant matavimo juosta, matavimo juostos kraštas turi liesti mentės kaudalinį kraštą (A matavimas); tiesus liemens ilgis nustatomas matuojant galviją matavimo juosta nuo keteros vidurio iki 1 judamo uodegos slankstelio, kaip tai nurodyta paveiksle (B matavimas).

Galvijo masė apskaičiuojama pagal formulę:

$$M = (A \times B \times K) / 100$$

M – galvijo masė, kg

A – krūtinės apimtis už menčių, cm

B – tiesus liemens ilgis, cm

K – koeficientas: pieninėms veislėms – 2, pieninėms-mėsinėms, mėsinėms – 2,5

PASTABA. Galvijo masė apskaičiuojama esant vidutiniam įmitimui. Labiau įmitusių gyvulių masė padidinama 5–10 proc., mažiau įmitusių – sumažinama 5–10 proc.

Galvijų įkainojimo pagal skerdenų masę ir
kokybę taisyklių
2 priedas

REKOMENDACINIAI SKERDENOS KAINOS PERSKAIČIAVIMO KOEFICIENTAI

Raumeningumo klasė	Riebumo klasė				
	1	2	3	4	5
S	1,27	1,25	1,22	1,17	1,14
E	1,19	1,16	1,14	1,10	1,07
U	1,11	1,09	1,06	1,04	1,00
R	1,04	1,02	1,00	0,97	0,93
O	0,97	0,95	0,94	0,90	0,87
P	0,91	0,89	0,88	0,85	0,81

Galvijų įkainojimo pagal skerdenų masę ir
kokybę taisyklių
3 priedas

(skerdyklos pavadinimas, adresas, veterinarinio patvirtinimo numeris)

SKERDENŲ KLASIFIKAVIMO PROTOKOLAS Nr. _____

Skerdimas ir skerdenų klasifikavimo data _____

Galvijo identifi- kavimo Nr.	Dienos skerdimas Nr.	Skerdenos kategorija	Raume- ningu- mo klasė	Riebu- mo klasė	Šiltos skerde- nos masė, kg	Šiltos minus 2 proc. arba atšaldyto s skerdeno- s masė, kg	Skerdenos neatitikimai bazinės skerdenos struktūros (vidaus organų ir riebalų įvardijimas)	Koregavi- mo koeficient- ai, proc. *	Bazinės skerdenos įskaitinė masė, kg
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Skerdenų vertintojas _____
(vardas ir pavardė, parašas)

* – koregavimo koeficientai taikomi 7 grafoje nurodytai masei patikslinti.
